

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 4.

A föld.

Egy-egy monumentális, diszes épület előtt akár órákig el tud ácsorogni az ember. Csodálja annak méreteit, kompozícióját, bámulja a lágészt, mely tervezte, építette, — de eszébe sem jut a földet nézni, melyen az épület áll.

Hanem az építész az megnézi s ha úgy találja, hogy a nagyszabású épület tömegét nem lesz képes szilárdan tartani a talaj, akkor nem épít addig, míg meg nem szilárdítja, pilóták leverésével a súlyt arányosan szét nem osztja. Azután építhet bátran a földre.

Államiságunk varázs gyorsasággal épült fel. A mi más nemzeteknél százados fejlődés előkészített műve volt, nálunk szinte ötletszerűen, egyszerre, a széles néprétegek előkészítése nélkül támadt.

Tegnap még ösiség — ma szabad vásár, tegnap dézsma és tized — ma egyenlő teher viselés, tegnap czéhek — ma szabad verseny, tegnap ösfoglalkozás — ma merkantil irány, tegnap magunk zsirjába fultunk a rossz közlekedési viszonyok miatt, ma elpusztulunk a rossz vámpolitika folytán.

Minden téren rövid 30 év alatt homlok egyenest ellenkező viszonyok támadtak, új styl szerint építette fel a modern irány államiságunkat, a régi kisszerű, de vastag falu salva gvardi helyett, de még nem is annak a köveiből.

Monumentális, modern vashordás bérházat építettek. Építették gyorsan s az építéshez önkényt járult áldozataival a nemzet minden rétege.

Ez az új épület bizonyára nem nagyon magyaros stylű. Talán a régi szokás folytatásaként, a magyarság az új házban is csak a földszintre húzódott — jó része már a pincze lakásba züllött — az emeletkebe mások jutottak, az erkélyeken mások élvezték a jótékony napsugárt.

A nagy ház azonban előkészítés nélkül épült a régi talajra. Minden terhe a földre nehezedett, melyben alapja áll.

Az épülethez minden év újabb erkélyt, tornyot épített, ezernyi ezer mindenféle madár rakta rá fészket s mindezeket az épülettel együtt tartja a föld.

De nem soká tartja. Ugy meg van már terhelve a magyar föld, hogy többet nem bírhat, sőt ennyit sem sokáig, ha csak az épületet és lakóit veszélybe nem akarjuk a sülyedő föld által hozni.

És most megindul a pótló munka, az elhamarkodás orvoslása. A mi ország-szerte népszerű Darányi Ignác földmívelési miniszterünk kezdi az épület alatt erősíteni a földet pilótákkal.

Erdészet, állattenyésztés, csatornázás, telepítés stb. mind egy-egy hatalmas pilóta, mely erősíti a talajt.

Hogy ezeket a pilótákat földre verni nem könnyű dolog, az bizonyos. A föld is ellentáll, az épület is megrendül bizony e munkánál egy-egy kicsinyt. De azért nem kell az emeleti lakók óbégatásaira hallgatni. A ház szilárdabbul áll majd s a talaj teherbíróbb lesz.

Ez az egyik munka a föld érdekében, mely képebbé teszi a teherviselésre.

De van egy másik is. Nem kevésbé fontos.

Könnyíteni kell az épületen is.

Azt a sok jómadár fészket, melyben a színe kurások, monopolizált szállítók, privilegizált gazdasági ágak urai költik ki maguk számára az ország sok millióját, le kell verni. Az erkélyeket, tornyokat le kell bontani. Kevesen férnek az ilyen helyre, sokkal kevesebben, mint a milyen súlylyal nehezdednek ezek az épületek.

Szóval áldott munka az, mely erősíti az agyonterhelt földet, melyre egész állami súlyunk nehezedik, de áldott munka az is, mely a felesleges és súlyos, nem ornamentumok, de kinövésektől menti meg állami épületünket.

Régen el kell volna mindkét munka, mert a magyar nép mint a régés Anteus, csakugyan a földből veszi egész erejét.

Ennél az alapozási munkánál fel lesznek zavarva az épület patkányai, baglyai, denevérei s más hivatlan lakói; ha fészkhöz ér a munka: lesz czinczogás, krárogás, visitás bizonynyal, de ez csak az ő fészük végét jelenti, mely vég, a ház tisztulásának kezdete.

Örömmel figyeljük a földmívelési miniszter buzgó munkáját. Régi mulasztásokat pótol s a pótolhatlant menti meg vele, a magyar földet a magyar fajnak.

P—y.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 4.

A folyosó ma igen élénk. Tisza István lemondása állásairól uralja még a helyzetet. E lemondást különféle képpen kommentálják, sőt sokan vannak a kik e lemondásból következtetik, hogy Tisza István pénzügyminisztersége már befejezett dolog.

Dániel Gábor elnök 11 óra után megnyitja az ülést és meleg szavakban elparentálja Ortrikay Jánost.

Következik a napirend: a földmívelési tárcának tárgyalása.

Mezőssy Béla: A magyar mezőgazdaság az utóbbi években igen szomorú helyzetben van. Kötelességünk minden lehető elkövetni, hogy ezen a szomorú állapotokon segítsünk. A kérdést nem szabad párt szempontból megítélni. Szövetkeznünk kell, hogy a bajokat szanáljuk. Az önálló vámterület felállításában látom az ország mezőgazdaságának jövőjét. Mikor Deák Ferencz 1867-ben megkötötte a vámszövetséget, az volt a célja, hogy mindkét állam egymást erősítve, tudjon a világgiacon szerepet vinni, de eszméjében fenntartotta mindkét

nemzet iparának, kereskedelmének és mezőgazdaságának szabad fejlődését. Ma pedig látjuk, hogy az osztrák fejlődött, a mienk még mindig a kezdet nehézségével küzd. Hivatkozok Komjáthy Béla két év előtti beszédjére, ki már akkor sürgette gazdaságunk önállósítását, úgy e tárgyban hivatkozok Apponyira, Tisza István brosurájára, kik mind sürgősnek találták a védvám felállítását.

Kubik Béla: Majd megczáfolja ezt Tisza.

Mezőssy Béla: Mindig szemünkre vetik, hogy nekünk az önálló vámterület egy dogma, s mi büszkéek vagyunk erre a szemrehányásra, mert ezzel mi a magyar föld felvirágozását óhajtjuk s azt akarjuk, legyen ez a nemzet nagy és hatalmas s minden ízében magyar. (Helyeslés.)

A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon. Szónokot pártja üdvözi.)

Bernáth Béla: Kivánja a vihar-ágyuk felállítását, természetesen csak jelző állomásokkal kapcsolatban, mert csak így lehet eredményt várni. A borítal-adó leszállítását kéri. Kifogásolja a háziszükségleti bor megadóztatását. Borkiviteli piacok megteremtését fontosnak tartja; statisztikai kimutatást olvas, mely borkivitelünk évenkénti csökkenését mutatja. Ausztriába szállíthatnánk alacsony vám mellett bort, csakhogy ott meg van engedve a műbor-gyártás, mely erősen lerontja a mi boraink hírnevét.

Mezőgazdasági szempontból igen fontosnak tartja a szőlőművelés fejlesztését, mert a magyar parasztnak mindennapi kenyere a szőlő, kettős feladatunk, hogy borunknak piacot teremtsünk, s ha ezt elmulasztjuk, önmagunk ellen vétünk. Költségvetést elfogadja.

Öt perc szünet.

Papp Elek: Elsősorban a kisgazdákra kell tekintettel lennünk. Addig semmit sem fogunk produkálni míg a munkás keznek munkát adni nem tudunk. A vidéki munkás nem kap munkát a vidéken s a fővárosba jön szerencsét próbálni. Itt meg annyi a munkanélküli, hogy lehetetlen munkához jutnia. Kénytelen tehát kivándorolni. Ez a helyzet nálunk. Elérkezettnek látja az időt, hogy a társadalom minden rettegének, minden osztályának talpra kell állnia, hogy ezeken az abszurd állapotokon segítsen. Az agráriusokról szólna kijelenti, hogy ők nem támadják sem az ipart, sem a kereskedelmet, ők csak a gazdaközönség érdekeit védik. Azt is a szemére vetik a gazdáknak, hogy az ipart és kereskedelmet támadják, pedig ez nem áll, mert ők elsősorban a saját érdekeiket védik. Kivánatosnak tartja a börze-törvények revidálását, mert mostani formájukban azok tisztán a kisgazdák kijátszására állanak fenn. Az őrlési forgalom életbeléptetésével a kisgazdákon segítve nem lett, mert azt a fővárosi malmok tartották fenn maguknak, s a vidéket le-szorították e térről.

Papp Elek után Leidenfrost szólott a tárgyhöz.

Megyei közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad, 1901. febr. 4.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg rendes havi ülését.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán, mint elnök, Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Odön tiszti főügyész, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György tiszti főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós pénzügyigazgató, dr. Pop Aurél kir. alügyész. Varro Domokos kir. főmér-

nők, id. Gálbery Sámuel, Szunyogh Lóránd kir. anyakönyvi felügyelő, Hegyesi Márton, Király Viktor, Lovassy Ferencz, id. Markovits Károly, Örley Kálmán, Radnai Farkas, Szunyogh Szabolcs, valamint alispáni előadókként: Keszthelyi Zoltán tb. főjegyző, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér és Balásházy Iván aljegyzők.

Az alispán jelentése.

E szerint a lefolyt január hónapban volt 17 tiszta, 3 esős, 5 felleges és 6 havas nap.

Az egészségügyi állapot kedvezőlenebb volt mint az előző hónapban; ugyanis a hivatalos orvosok 3598 beteget gyógykezelték és így 29-al többet, mint az előző december hónapban.

Uralkodó kórokként valamennyi járásban az emésztési és légző szervek bántalmi fordultak elő többnyire kedvező lefolyással.

A heveny fertőző kórok közül előfordult:

1. Roncsoló toroklob 43 esetben 6 halálzással.
2. Kanyaró 213 esetben 12 halálzással.
3. Vörheny 35 esetben 2 halálzással.
4. Hökhurut 16 esetben, haláleset nem történt.
5. Hasi hagymáz 39 esetben 3 halálzással.
6. Fültő mirigylob 1 esetben, halálzás nem történt.

Törvényszéki bonczolat 7 esetben ejtetett meg.

A kir. ügyész jelentése.

Január hónapban a nagyváradi kir. törvényszék fogházában letartóztatva volt 398 férfi és 69 nő; a hónap végén letartóztatva maradt 251 férfi és 40 nő.

A rabkórházban 9 egyén ápolattott; halálzás nem történt.

A munka keresmény 277 korona 46 fillér volt.

A kir. főmérnök jelentése.

E szerint január hónapban ugy az állami, mint a törvényhatósági közutak a közlekedés igényeinek megfelelő állapotban voltak.

Megemlékezik a jelentés arról, hogy a berettyó-szent-márton-orosházi III-ik alföldi transzverzális állami műút tervezete elkészült, s ezen műút által a vármegyében Furta, Zsáka községek és a Csiffi pusztá leendő átvágva Darvas község 1-5 k.-nyire érintve. Az egész 134-07 km. műút 2,509,983 kor. 95 fillérrel van előirányozva.

Ezen műútra vonatkozólag a vármegye alispánja is jelentést tevén, ennek alapján elhatározta a bizottság, hogy az út irányának oly változtatását kéri, hogy a Csökmő és Darvas községeken is keresztül vezetessék, — továbbá kéri, hogy a szükséges kőanyag a vármegye területén nyitandó kőbányákból szereztessék be.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

Az 1900. évi december hónapban befolyt:

1. Egyenes adók czimén . . . 407,345 k. 70 fill.
2. Hadmentességi díj czimén . . . 21,073 k. 82 >
3. Jogilleték és díjak czimén . . . 96,560 k. 99 >
4. Fogyasztási és ital adók czimén 358,660 k. 45 >
5. Bélyeg jövedék czimén . . . 61,077 k. — >
6. Dohány jövedék czimén . . . 178,040 k. 64 >

Január hónapban ideiglenes házasodó mentesség 2 esetben és fizetési halasztás 2 esetben engedélyeztetett.

Miniszteri leiratok és folyó ügyek.

Ezután a kisebb s nagyrészt jelentéktelen miniszteri leiratok és folyó ügyek elintézésére került a sor, melyek kivétel nélkül tudomásul vétettek s a rájuk vonatkozó határozati javaslatot elfogadták.

Tanügyek.

A mezőtelegi óvónő díj levelétől a jóváhagyást megtagadták.

H.-K. Kovácsi Állandó menedékház felállítására alóli felmentvényre irányuló kérelme elutasított.

Brost, Felső-Vale, Nyágra és Magura községeket községi iskolák felállítására kötelezték. Majd a kisebb *posta és adóügyeket tárgyalták* le, mely után az ülés véget ért.

Főuri esküvő Nagyváradon.

Évtizedek óta nem látott Várad oly fényes, diszes esküvőt, amilyen volt Des *Echerolles-Kruspér* Laurának vasárnap tartott esküvője. Az őszinte tisztelet, melylyel városunk lakossága az Echerolles és Gerliczy családok iránt viseltetik impozáns módon nyilvánult a társadalom minden rétegéből. Az esketési szertartást maga a nagynevű egyházfejedelmi dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök végezte, megjelentek azon e derék főuri családok rokoni közeli-távolból, sürgönyökkel, gratulációkkal halmozták el őket a legmagasabb körök tagjai, a magyar közélet ismert alakjai az ország minden részéből.

Az Echerolles család régi udvarházával szemben van a kapuczinus atyák egyszerű kis temploma, melyben az esküvő végbement. Fél tizenkettőre volt kiüzve az esküvő, de már tíz óra után nem lehetett a templom környékén járni. Szerencsés volt, aki a rendőr-kordonon átjuthatott, még szerencsésebb aki valami uton-módon a templomba bemehetett. Az egyszerű kis templom ez alkalomra virág és szőnyegdiszbe öltözött és — ami kellemesen lepte meg a belépőt — be is volt fűtve.

A nászmenet.

A csillogó díszruhákba öltözött násznép a templommal szemközt levő Echerolles udvarházából gyalog indult tizenegy óra után a templomba.

A kocsiutra vastag szőnyeg volt borítva, s a tenger sokaság közepett ez a keskeny út maradt szabadon.

A nászsereg következő rendben vonult a kápolnába.

Des *Echerolles* Kruspér Sándorné ezüsttel átöltött, mintázott nehéz fehér-selyem toleltben; *Benoist* de Limonet Károly özvegy *Gerliczy* Félixné bárónővel, ki fehérrel szegett hamuszín selyem toleltet viselt, *Szalay* Péter min. tanácsos, posta- és táviráda elnökgazgató díszmagyarban *Máriássy* László huszáralezredes nejevel, *Koller* Viktor ezredes a IV. hadtest vezérkari főnöke, *Szegedy* György cs. és kir. kamarás nejevel, *Angeli* Róbert kultuszminiszteri fogalmazó, dr. *Márkus* Lászlónéval, *Szegedy* György cs. és kir. kamarás fényes díszmagyarban özvegy gróf *Batthyány* Józsefnével, *Schmidt* Pál alezredes, *Kornis* Adél grófnővel, *Mimorin* Jacques francia dragonyos kapitány *Szegedy* Ginával, ifj. *Podmaniczky* Béla báró huszár hadnagy *Szegedy* Erzsivel, Des *Echerolles* Kruspér István hadnagy.

Benoist de Limonet, a vőlegény, sárgahajtókás dragonyos főhadnagyi egyenruhában *Podmaniczky* Emmi bárónővel.

Des *Echerolles* Kruspér *Laura*, a menyasszony, (nehéz fehér atlasz toleltben, a derék *Mária* Antoinette-fichu creppe de chinéből, diskkrét mirtis díszítéssel) fivéreivel: Sándorral, ki huszárhadnagyi és Gilberttel, ki festői díszmagyart viselt. A menyasszonyi ruha hosszú uszályát az Echerolles-család díszbe öltözött vadásza vitte.

Ott voltak továbbá a násznép sorában: *Huttenreiter* Ida, *Podmaniczky* Béla báró, *Beöthy* László főispán, *Andrássy* János apát kanonok, *Gróf* Ferencz prépost, gyulai plebános, *Szunyogh* Péter alispán, *Bulyovszky* József díszmagyarban, *Máriássy* László huszáralezredes, dr. *Gyöngyössy* István, dr. *Kornstein* Lajos, *Stark* Gyula, *Podmaniczky* Károly báró, *Gerliczy* Félix báró stb.

Az esketés.

A ritka fényű lakodalmas nép a szentélyben helyezkedett el, s várta a bibornokot. A női toleltéken kívül nagy feltűnést keltett *Mimorin* francia katonatiszt, az Echerolles-család rokonának ragyogó uniformisa. *Mimorin*, ki a 31-ik francia dzsídázred kapitánya, fehérhajtókás, fekete waffenrokkot, skarlátpiros, széles fekete sávós bő pantallont, s hatalmas francia ezüst sisakot viselt, s a sisakból aláhulló fekete lószőr-pamat a vállát verte.

Fél tizenkettőkor harangok zugása jelentette dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök érkezését.

A bibornokot a papság a templomajtónál várta. *Radnai* Farkas, *Palotay* László, *Petser* Antal kanonokok, dr. *Vucskics* Gyula plebános, *Mesterházy* Imre zárdafőnök, dr. *Szemethy* Géza, *Mayer* Antal és *Nyári* Ignác udvari papok és P. *Kledorfer* Lambert kapuczinus atya segítettek a bibornoknak, akit a kóruson az óvónő-képezde növendékeinek énekkara az Ecce sacerdos hangjaival fogadott.

Ő Eminentája a szentélyben magára öltötte az egyházi ruhákat, azután megeskette a jegyeseket, mely actusnál tanuk gyanánt a következők szerepeltek:

A menyasszony részéről: *Szalay* Péter, *Podmaniczky* Béla báró és *Mimorin* Jacques, a vőlegény részéről: *Koller* Viktor, *Schmidt* alezredesek és *Angeli* Róbert.

Az esketés után áldást adott a bibornok az új házaspárra, majd a következő emelkedett szellemű, megható beszédet intézte hozzájuk:

A bibornok beszéde.

Jézus szent nevében, mint Istennek aláztos szolgája, mint a keresztény katolikus anyaszentegyháznak megbízottja áldottam meg a szent frigyét, melyet Önök Isten és az anyaszentegyház színe előtt kötöttek.

Szentség ez! mely gyökerét, kútforrását Istenben bírja, mely erejével és a szent malasztal, melyet ad, áthatja Önöknek lelkeit, átszellemíti a családot, melyet ma alapítani akarnak, feloldozhatlanná teszi a köteleket, mely lelküket egybefűzi, kiemeli a mindennapiságból és láthatatlanul kíséri fogja Önöket az élet nehéz útjain, a mire tagadhatatlanul önöknek kiválóság szükségük leendő.

Mert ne csalódjanak! *Bármily örömteljes is legyen a mai nap*, bármily reménykeltők a jövőnek ábrándjai, az élet komolysága csakhamar figyelmeztetni fogja önöket, hogy önmagukra hagyatva Isten nélkül házaseletük *oly sivár* lehet, mint minden sivár az életben, a honnan a valóság szent anyala hiányzik.

Ma Önöknek szívei telve vannak a legszebb reményekkel, a jövőt ragyogó színben látják — és igazuk van, mert családot alapítanak; — *a családi boldogság pedig az egyéni boldogságnak kútforrása* A kinek nincsen boldog otthona, az hiába keresi a boldogságot a világban, mert a világ csalfa, vagy legalább is közönyös és rideg.

De ennek a boldogságnak van egy feltétele, van egy komoly háttéré és ezen komoly háttér a vallásos élet, a szent elhatározás az Istennek utain megmaradni. *A vallás fényében növekszik az elvállalt nagy kötelességek öntudata és támpontot nyer azon kölcsönös önfeláldozás, mely egyedül képes erőt adni a házassági viszontagságoknak elviselésére.*

Van az emberek közt egy neme a szeretetnek, mely a szívnek hajlamai közt bizonyára a legnemesebb. *Ez az atyai és anyai szeretet. Tiszta ez*, mert önzetlen; — *tartós*, mert a titokszerű kapcsolatok, mely a gyermeket a szülőkhöz köti, sohasem szakad meg egészen s hátán itt-ott meglazul, a szív ezt természetellenesnek bélyegzi; — *önfeláldozó* ez, mert csak egy gondolat vezet és ez a gyermek boldogsága; — *magasztos* ez, mert Isten törvénykönyvébe is be van iktatva azzal: *hogy tiszteld atyádat és*

anyádat, hogy hosszú életű és boldog lehess a földön.

A másik neme a szeretetnek a *barátság*. Annál becsesebb ez, mennél ritkább; értékét pedig csak az képes eléggé mérlegelni, méltányolni, a ki a földön egyedül állván érezni kénytelen: mily puszta az élet nélküle. Az önfeláldozó barátságnak kevés eseteit ismeri a világ, tán . . . nem mintha kihalt volna, hanem *mivel az emberek lassankint hozzászoktak nem hinni az önzetlenségbe.*

Mindezekről eltér azon *szeretet, mely a házasságnak* alapját képezi. Nem mintha ez nem volna eléggé mély, nem mintha az nem volna eléggé önfeláldozó; hiszen azon perczen, midőn az eljegyzettek örök hűséget esküsznek az Ur oltára előtt, a kételkedés minden árnyéka távol áll: hanem mivel a szenvedély csáb játéka alatt gyakran az öncsalódás veszélye rejlik, mivel az egymáshoz való vonzódásnak káprázatai örökké tartó tiszta szeretetnek véteinek.

S ime, itt van a szirt, melyen annyi házasság hajótörést szenved, ez az oka, hogy az anyaszentegyház oly nagy gondal környezi azt s óhajtja, hogy az válásos érzelmekkel készítettessék elő; hogy az első lépés, mely e nehéz utra tételik, az ő áldásával történjék; — ez az oka, hogy nagy gondal örökös annak tisztasága fölött, örökös, hogy az Isten malsztja soha se távozzék a család köréből. *Férjéket szeressétek — így int — feleségeiket, valamint Krisztus szereti egyházát.* Krisztus szeretetét állítja fel példányképtül a házások szeretetének s ebben befoglaltatik: a tisztaság, az önzetlenség, az önfeláldozás, az örök hűség.

Szeretet tehát, szeretet képezze elejét és végét a házások életnek, szeretet, mely az Istenben él, szeretet, mely akkor is fennálljon, midőn az *ifjuság virágai elhalványodnak*; szeretet, mely akkor is vigasztaló angyal legyen, midőn a *komor napok beállanak*, szeretet, mely szilárdan álljon, *mint Krisztus anyaszentegyháza az üldözések közepette*, mely hű maradjon önmagához, hű mindenben, mint a Megváltó egyháza mindenkor következetes s hű önmagához.

Emberi erő erre képtelen. A ki önéreében bizik, csakhamar elesik, mert emberi műnek sajátsága a mulandóság és a ki a veszendőséggel szövetkezik, az maga is elvesz. Senki sem adhat több erőt, mint a mennivel maga bír. *A ki a házasság szentélyébe egymaga lép Istent pedig künn hagyja, boldogságának egyedüli biztosítását zárja ki.* A ki az emberi romlandóságon felül álló dolgot akar létesíteni, a ki boldog házások életet akar alapítani, az ne feledje ki az egyedüli éltető erőt, az Istent és a vallást.

Önök ma nagy *kötelességek* teljesítésére vállalkoznak; nagyobbak ezek, mintsem azt ma még megérthetnék; de éppen oly nagy a felelősség, melyet Isten és az anyaszentegyház színe előtt magukra vesznek. *A frigy, melyet kötöttek örökös, azt istenkáromlás nélkül megbontani nem szabad.* Ez a legkomolyabb oldala a lépésnek, melyet ma tesznek.

Hogy hova fogja e lépés önöket ve-

zetni; vajjon első-e ez a kimondhatlan boldogságra, vagy első a lejtőn, mely önöket tán elsodorja oda, a hol könyek és szenvedések várják? az az Isten titka; *egy azonban bizonyos, és ez az, hogy ha a keresztnek sz. vallása meggyen elől* és megvilágítja utait, az el vezeti önöket, ha nem is a teljes boldogságra, — mert ez a földön nincsen, — de elvezeti önöket a megelégedés, a megnyugvás, az emberi jólétnek emberileg elérhető magaslatára.

De ha a vallást mellőzik, el fogják veszíteni az iránytűt, eltévednek az emberi szenvedélyek, a kielégíthetlen vágyak tömkelegébe, a hol nincsen pihenés, nincsen boldogság; hanem csak hanyattatás, nyugtalanság és tán családi nyomor.

Legyen tehát Jézus áldása Önökkel! Örökösök fejeik fölött örömteljes napjaikban, ne hagyja el akkor sem, midőn a veszély, a szenvedés órái beállanak; kösse össze szíveiket, lelkeiket egy állandó szövetségbe, hogy megtalálhassák egymásban azon benső szeretetet, mely egyedül boldogít, a melyet a külvilág lerombolhat, de nem pótolhat.

Önöktől függ megalkotni azon kedves otthont, melyben zavartalan boldogság uralkodjék és ha szándékok tiszta, a jó Isten mindenkor közöttük leend.

Úgy legyen!
Amen!

A gyönyörű beszéd nagy hatást tett a jelenlévőkre, kik mindvégig feszült figyelemmel hallgatták az ékesen szóló bibornokot.

A templomból visszamenet *Benoist* de Limonet főhadnagy karján vezette bájos, ifju hitvesét, s a násznép az előbbi sorban követte őket.

A lakodalmi vendégség.

Az esküvőt a családi háznál pompás lakodalmi vendégség követte.

A nemes izléssel díszített asztalfőn *Schlauch* bibornok foglalt helyet, jobbján özv. báró *Gerliczy* Félixné, balján az örömanya, szemközt vele az új házaspár. A lakomán résztvettek a következők:

Szegedy Györgyné született *Gerliczy* Irma báróné, özvegy *Batthyányi* Józsefné grófné, *Kornis* Adél grófné, *Máriássy* Lászlóné, *Márkus* László drné, *Podmaniczky* Emmi báróné, *Szegedy* Gina és Erzsébet, *Hutsenreiter* Ida, továbbá

Schlauch Lőrincz bibornok-püspök, *Szegedy* György, *Podmaniczky* Béla báró, *Beöthy* László dr., *Szunyogh* Péter, *Koller* Viktor, *Bulyovszky* József dr., *Schmidt* Pál, *Máriássy* László, *Mimorin* Jacques, *Radnay* Farkas, *Palotay* László, *Fetser* Antal, *Gröh* Ferencz, *Vucskics* Gyula dr., *Szemesy* Géza dr., *Mayer* Antal, *Kornstein* Lajos dr., *Márkus* László dr., *Nyáry* Ignác, *Angeli* Róbert, *Stark* Gyula, *Gyöngyössy* István, dr. megyei alügyész, ifj. *Podmaniczky* Béla és *Károly* báró, ifj. *Gerliczy* Félix báró, *Zsombárd* Lajos, *Ajtay* Kálmán és *Baróthy* János a család gazdatisztjei.

A gazdag lakoma menüje ez volt:

Déjeuner du 3 Février 1901.
Extrait de Bonillon
Saumon et Homard, saure Caviar
Filet de boeuf truffés, Légumes
Chauxfroid de foie gras
à la Montmorency
Punsh à la Romanie
Faisans rôtis à la Bohème
Salade Compôte
Aspergos en branches
Glaces Parfaits
Dessert
Fromages Fruits
—
Madeira
Vin de hongrie 1874
Medor

Liebfrauenmilch
Champagne
Vin de Tokaj.

A dejeuneren a vendégség az esküvőn viselt díszöltözötben vett részt, a hölgyek kálappal.

A harmadik fogásnál felemelkedett szólasra *Des Echerolles Kruspér* Sándor s tartalmas, ügyes felkötöttöt mondott *Schlauch* bibornokra megköszönve a család nevében a nagy kitüntetés, hogy az esketést végezni s a lakomán megjelenni kegyeskedett.

Néhány percz mulva *Schlauch* bibornok emelt szót templomi beszéde kiegészítésekép figyelmeztetve az új házaspárt az új életben követendő irányelvekre s nekik zavartalan állandó boldogságot kívánt.

Benoist de Limonet ezredes az *Echerolles* család büszke törzsét, az ősz *Echerolles* *Krupér* Károlyt köszöntötte föl, *Des Echerolles* *Krupér* Gilbert a házasság tanuiért üritett poharat.

Nagy hatást tett *Bulyovszky* polgármester köszöntője, ki beszédében utalt a magyarrá lett *Echerolles* család történetére, a régi magyar *Krupér* családdal történt egyesülésre, méltatta az *Echerolles* és *Gerliczy* családoknak városunkban kifejtett áldásos tevékenységét s éltette az új menyecskét, ki meghódította a német születésű tisztet.

Majd *Szegedi* György a családnak francia rokonát és vendégét *Mimorin* Jacques kapitányt francia nyelven köszöntötte fel, ki érdekesen és szellemesen válaszolt a végén magyarul éltetve a szép Magyarországot.

Dr. Márkus László mondott még áldomást az örömszülőkre, *dr. Vucskics* Gyula plebános pedig a háznak két fiatal urára, kik közül az egyiknek éppen névnapja volt.

Üdvözlő sürgönyök.

A lakoma során számos üdvözlő-telegramm érkezett. Táviratban gratulált: *Károlyi* Sándor gróf és neje, *Auersperg* herczeg, *Mannsberg* Sándor báró és családja, *Pokorny* tábornok kassai hadtestparancsnok, gróf *Korniss* Károly, *Wédel* báró, *Szentkereszty* György báró és családja, *Reiszig* Ede.

Hejerváry Géza honvédelmi miniszter a következőket sürgönyözte:

Fogadjátok a fiatal párral egyetemben a legőszintébb szerencsekívánataimat, adja Isten, hogy kötött frigyük igazán boldog legyen.

A *Tisza* család: Sok boldogságot kívánunk az új házásoknak.

Gróf *Csáky* Lajos: legőszintébb szerencsekívánataimat a mai öröm napjára.

A mindvégig pompás hangulatban töltött lakoma után a násznép a vasutra kísérté az új házaspárt, kik az érzékeny búcsuzás után délután fél négykor Bécsbe indultak.

A kath. kör bálja.

Szerkesztői üzenet.

— Az Orvosi Közlönynek a *kath. kör bálja* után megjelent számából kiollózva. —

Fiatal barátom, ön elveszett! Levelének minden egyes sora ezt bizonyítja.

Érdekes tünet a XX. század felvilágosodása közepette, mely már eddig is orvosi körökben nagy vita tárgyát képezte. Kiváncsiak vagyunk becses fejének belső alkotására s ezért a tudomány nevében felszólítjuk, kegyeskedjék (mielőbb bekövetkezendő) halála esetére kedves koponyáját lapunknak beküldeni.

teljes számmal ott volt. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk. — A család által kiadott gyászjelentés a következő volt: Alólirottak fájdalomtelt szívvel tudatjuk a forrón szeretett testvér,- édesanya,- anyós- és nagyanának özv. Czajlik Alajosné szül. Saly Johannának folyó évi február hó 2-án, esteli fél 8 órakor, a halotti szentségek ájtatos fölvétele után, áldásdus élete 76-ik és ö.vegysége 40-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei a róm. kath. vallás szer- tartása szerint, e hó 4-én hétfőn délután 2 óra- kor a gyászba borult háznál történt beszentel- és után a nagyszalontai sírkertben örök nyu- galomra helyeztetek. A jobb hazába költözött lelkiüdvéért a szent mise-áldozat folyó hó 5-én, kedden délelőtt 9 órakor fog a Mindenhatónak a nagyszalontai róm. kath. templomban bemu- tattatni. Nagy-Szalonta, 1901. évi február hó 3-án. Béke lengjen áldott porai felett!

* **Magyar festő-akadémia Rómában.** Örömmel értesülünk *Fraknoi* Vilmos v. püs- pök, szent-jobbi apát s nagyvárad kanonok, újabb bőkezű alapítványáról, mely egymagában elegendő arra, hogy a tudós püspök nevét fé- nyes betűkkel örökítse meg a magyar kultúra történetében. Már régebben alapította teljesen a saját költségén a római magyar történelmi-int- ézetet, honnan ezidő szerint is két magyar tört- énelész buzgólkodik a tudós püspök vezetése mellett a vatikáni levéltár gazdag anyagának felkutatásában — most a magyar festőművé- nek számára akar hasonló intézeteket létesí- teni. Tekintve azt, hogy eddig csak az angol- loknak, francziáknak és spanyoloknak van festő- akadémiájuk Rómában, a leendő magyar aka- démiára a legszebb jövő vár, hogy e téren is fényt derítsen a magyar névre. Az akadémia a történelmi intézet tőszomszédságában fog épülni, az örök város büszke falai mellett, örökzöld pineák árnyékában, valóban festői helyen. Mint értesülünk, a bőkezű püspök a szükséges tel- ket, már meg is vette kerek 25 ezer liráért s így a nagyrahivatott akadémia felépítése a legközelebbi jövőben várható.

* **A főjegyző.** A közigazgatási bíróság, tudvalevőleg, jóváhagyta *Rimler* Károlynak Nagyvárad város főjegyzőjévé történt meg- választását. — Azóta az egész városban érdeklődéssel várták *Rimler* Károly el- határozását, hogy elfogadja-e a főjegyzői állást, vagy megmarad főkapitánynak. Annál inkább nagy volt az érdeklődés, mert olyan hírek keltek szárnyra, hogy *Rimler* Károly nem foglalja el a főjegyzői széket. A kérdés eldöntése azonban mind sürgősebbé vált, mert nem volt aki a fő- jegyzői teendőket végezze. — *Rimler* Károly már határozott s tegnap este a tanács ülésben letette a főjegyzői esküt a polgármester kezeibe. Dr. *Bulyovszky* József röviden, meleg szavakkal üdvözölte, a mire *Rimler* szintén röviden válaszolt. Az összes tanácsstagok melegen gratulál- tak az új főjegyzőnek, aki ma elfoglalja hivatalát.

* **Adókivetési lajstromok közszemlén.** A városi adóhivatal a következő tartalmu hirdet- ményt bocsájtotta ki: Nagyvárad összes város- részeire vonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1901. évi I. és II. osztályu kereseti adókivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. § a értelmében f. é. február hó 1—8. napjain át 8 napi közszem- lére a városi adóhivatalnak és pedig az I-ső kerület (Olaszira) nézve a 7-ik, a II-ik kerület (Újváros és Külvárosra) nézve a 2-ik, a III-ik kerület (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre) nézve a 4-ik számú szobájában azon figyelemzetéssel tétetnek ki, miszerint az érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terfűkre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók,

kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére ki- tételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovat- tak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbé történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni. Nagyvárad, 1901. évi január hó 25. **Városi adóhivatal.**

* **Egységes zóna időt.** A nagyvárad torony- órák arról híresek, hogy a hány, annyiféle- képen jár s ember legyen, aki eligazodik raj- tuk s pontosan tudja, hogy hányat ütött az óra. A város most akként akar segíteni a bajon s egységes zóna időt hozni be, hogy egy torony- órát városi kezelésbe vesz. A Szent László- torony órája van kiszemelve e célra. Előter- jesztést tesznek a februári közgyűlésnek, hogy be akarja-e hozni a törvényhatóság az egységes zóna időt s még az évben-e, vagy a jövő esz- tendőben.

* **A kath. kör bál felülfizetők.** A kath. kör vasárnap tartott bálján felülfizettek: Pa- lotay László 200 koronát, báró Gerliczy Fe- rencz 100 koronát, Vinkler József 60 koronát, Fetsér Antal 50 koronát, Schifner Ede 20 koronát, gróf Batthyány Józsefné 20 koronát, Kucsovsky Lajos 20 koronát, Andrassy Jenő 20 koronát, Radnay Farkas 20 kor., özv. báró Gerliczy Félixné 20 korona, Szegedy György 22 korona, Grócz Béla 10 korona, Fábry test- vérek 10 korona, Bognár István 10 korona, Kovács Béla 6 korona, dr. Vucskics Gyula, Sza- rill Ferencz 5—5 korona, dr. Markus László 4 korona, Papp Imre 4 korona, Des Echerolles Kruspér István 4 korona, dr. Némethy Gyula 3 korona, dr. Karácsonyi János 2 korona, GlacZ Antal 2 korona, dr. Várady Zsigmond 2 kor., Krisztik János, Szilárdy Ernő, Makucz Ernő, dr. Halász Gyula, dr. Szemethy Géza, N. N. és N. N. egy-egy koronát.

* **Szünik a járvány.** A kanyaró járvány Nagyváradon lassankint gyérül, annyira, hogy ma már nincs mit aggódni. Az iskolákban is rendes mederbe kerül a tanítás és a mulasztá- sok is kevesbedtek. A községi polgári leány- iskolában előfordult négy vörheny megbetegülés a gyors intézkedés által izolálva lett. Az ev. ref. leánynevelő-intézet két vörheny betege már tul van a veszélyen s nemsokára újra benépesül az intézet.

* **Letört virág.** Egy fiatal, szép kis leány haláláról részvétellel értesülünk. Özv. *Kelepecs* Lajosné kis leánykája: *Ilonka* alig 13 éves korában hunyt el. Temetése tegnap ment végbe nagy részvétellel. A gyászszertartást *Kópis* József káplán végezte, a mely után a gyászmenet kivonult a temetőbe, hogy átadja az ártatlan leányka hült tetemeit az anyaföldnek. — A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyvárad temetkezési intézete rendezte.

* **Nagy jégzajlás.** Szombaton délután jelez- ték a Sebes-Körözs felső vidékéről, hogy vasár- nap reggelre megjön a jég Nagyváradra. A szombati eső megjobban siettetette a jég meg- indulását. Vasárnap reggel 9 órakor nagy jég- zajlás futott le a Körözson. A megáradt víz elborította a medert s iszonyu jégtáblák kava- rogtak borzasztóan. A Garasos hid jégtörője nagy próbának volt kitéve. Az egyik jégtörő, amely legjobban ki volt téve a jégtáblák ostro- mának, nagyon megrongálódott. Minden pillanat- ban azt hittük volna, hogy kidől, annyira mozgott. Dél felé már kevesebb jég jött, míg tegnap már alig lehetett jéget látni. A Körözs azonban áradt és zavaros. A megenyhült idő- járás folytán erősen olvad a hegyek között összegyűmlett hó.

* **Eljegyzés.** *Hirschfeld* Márton helybeli török- iparos a napokban tartotta eljegyzését Déván *Amigó* Teréz kisasszonnyal.

* **Gyilkos kérés.** *Tóth* Lajos árpádilegény- nek nagyon megtetszett egy vadászai hajadon s elhatározta, hogy nőül veszi. Gyertyaszentelő napján fel is vette ünneplő ruháját és elindult megkérni a lányt. Szerencsével járt, ami nagyon elkeserítette vetélytársát, egy Szabó nevű fia- tal legényt, aki elkeseredésében kiállt az Erdő- gyarak és Vadász közötti országútra és várta *Tóth* Lajost. Mikor közeledni látta, egy késsel egyenesen felé rohant s már érte is a *Tóth* mellét, mikor ez kiütötte kezéből és egy bottal úgy fejbe ütötte, hogy leszédült. Alig tért magá- hoz revolvert rántott, de *Tóth*, aki erősebb volt elvette tőle s előbb botjával verte össze majd köveket szedett elő és addig ütötte, míg csak meg nem halt. Ugy találták meg másnap az országuton vérbe fagyva. Alig lehetett már rá ismerni. Azonnal vizsgálatot indítottak és ku- tatták a gyilkost, amire azonban nem volt szükség, mert *Tóth* Lajos tegnap személye- sen jelentkezett a nagyvárad rendőrségnél s ő adta elő a fenti esetet. Nyomban le is tartózt- tatták s átkisérték a kir. ügyészség börtönébe.

* **Egy fővárosi pénztézet jótékony- sága.** A Pesti Hazai Első Takarékpénztár szom- baton tartotta közgyűlését és daczára a szo- moru közgazdasági helyzetnek, az üzleti ered- mény fényesnek mondható. A takarékpénztár, mint minden évben, ugy most is, nagy összeget szavazott meg a fővárosi szegények részére. *Biró* Zsigmond igazgató erről már értesítette a fővárost.

EGYESÜLETEK

A 48-as népkör közgyűlése.

A nagyvárad 48-as népkör vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg a tagok eszé- ly érdeklődése mellett tisztújító közgyűlését. A köz- gyűlésen *Daday* József elnökölt, a jelentést *Gerencsér* József jegyző olvasta fel, melyben megemlékezett a kör elhunyt öt érdemes tag- járól. Majd szép szavakban lankadatlan buzga- lomra, összetartásra és tevékenységre hívta fel a tagok figyelmét.

Ez után *Schvartz* Izidor, a kör pénztárosa tett jelentést a pénztár állapotáról, mely szerint a bevétel 1309 kor. 19 fillér, kiadás pedig 1209 kor. 28 fillér, maradvány 99 kor. 91 fill. Vagyon mérleg: 2169 kor. 76 fillér.

Következett a tisztakar és a választmány lemondása után azok újra választása, bár tit- kos szavazattal, de egyhangulag megválasztat- tak: Elnöknek: *Daday* József, alelnöknek: *Mili- bák* József, jegyzőnek: *Gerencsér* József, könyv- tárnoknak: *Kalona* Mihály, gazdasági elnök lett *Tátray* Sándor; pénztárnoknak: *Schwartz* Izidor, ügyészek: *Szokoly* Tamás. *Számvisz- gálónak:* ifj. *Csér* János, *Oláh* Lajos, *Boros* Jenő. *Vál. tagoknak:* *Andriska* Károly, *Becz- kay* Lajos, *Bereczky* Sándor, *Bogdán* József, *Borsos* József, *Bujdosó* Lajos (új), *Czeplédy* Sándor, *Czeplédy* Jenő, *Csege* János, *Déry* János, *Dévald* Mihály, *Doboz* János (új), *Gyulay* Károly, *Greiner* Dániel (új), *Hann* Lajos (új), *Király* Zsigmond, *Kiss* Lajos, *Kovács* András, *Kuglis* János (új), *Márcuz* Sándor, *Mertz* János (új), *Mészáros* József, *Moskovits* Farkas (új), *Mihalovits* János, *Molnár* János (új), *Mokri* János, *Nadányi* Jenő, id. *Nagy* Lajos timár, *Nagy* Sámuel, *Papp* István, *Papp* János, *Sulyok* Ist- ván, *Somogyi* Lajos, *Stern* Herman, *Schütz* Al- bert, *Szabó* László, *Szötes* Lajos, *Szegedi* Ist- ván, *Szilágyi* Sándor, *Szűcs* József gombkötő, *Szűcs* Ferencz (új), *Tarsoly* Ferencz, *Torszin* Elek (új), *Vonz* Zsigmond, *Völgyesi* Lajos, *Weisz* Károly, *Weisz* Lajos, *Zsung* Péter.

Moskovits Farkas választmányi tagnak azon indítványára vonatkozólag, hogy a most alakult »Független iparosok« pártja belép a kör kebelébe, ha a kör velük egyesülve politikai színezetéről lemond, azt határozották, bárha a kör szívesen látja kebelében a »Független ipa- rosokat«, de alapszabályuktól eltérni nem haj- landó, ahhoz, ugy mint eddig, ezután is ragasz- kodik.

Ezzel az elnök elterelésével a közgyűlés véget ért.

Uj gyorsiró egyesület. Az alakuló Gá-belsberger-Markovits gyorsiró Egyesületbe tagok a szervező bizottságnál már eddig is szép számban jelentkeztek; közöttük különösen olyanok, kik csak most óhajtkák a gyorsírást elsajátítani. Az egyesületnek t. i. két tanfolyama is lesz szakképzett egyének vezetése alatt: egyik a kezdő, másik a haladó (vita) gyorsírók kiképzésére. Tagok f. hó 10-ig jelentkezhetnek dr. Szombathy István főreáliskolai tanár urnál (Pataki-utca) levél útján, esetleg személyesen. Az egyesületet szervező bizottság ez uton is kéri különösen a hölgyeket, minél nagyobb számban való jelentkezésre.

IRODALOM.

Felhívás szűz Mária tisztelőihez.

— A Mária-kultusz Magyarországon. —

Szeretném összegyűjteni az egész országból mind azt, a mi Nagyasszonyunk tiszteletére vonatkozik.

Más nemzetek már bírnak ily adatgyűjtéménnyel. Mint a lyoni Mária-kongresszus jelentéséből olvassuk, Franciaország összes egyházmegyéiben összegyűjtötték a szűz Mária tiszteletére vonatkozó adatokat. Kolb I. t. atya megírta szűz Mária tiszteletének nyilvánulásait Alsó- és Felső-Ausztriában. Bajorok most dolgoznak »Bavaria Mariana« című műven.

Hazánkban Balogh »Beatissima Virgo Maria« című művében sok becses adatot gyűjtött össze. De könyvét latinul írta meg, hozzá könyvének megjelenése óta sok új dolog történt szűz Mária tiszteletére. Csekélységem közli most a »Mária-Kertben« ama adatokat, melyek Nyitra e. m. területén a bolds. Szűz tiszteletére vonatkoznak. Ily alakban szeretném az egész országra vonatkozó adatokat egybegyűjteni.

Ez okból ama kéréssel fordulok a főtisztelendő papsághoz s szűz Mária minden tisztelőjéhez, kegyeskednének csekélységgemmel közölni mind ama adatokat, melyek városukban vagy községükben szűz Mária tiszteletére vonatkoznak. Ily adatok volnának: Szűz Mária tiszteletére épült templom, kápolna vagy oltár. Mely évben épültek ezek, s kinek adományából? Van-e Mária-szobor a helységben vagy a határban? Mely évből s kinek adományából? Van-e Mária-társulat, mely évben alakult s hány taggal bír? Szóval akármily csekély adatai, mely a bolds. Szűz tiszteletére vonatkozik, hiszen egy nagy épülethez sok minden főle szükséges kezdve a homoktól egész az ajtó kulcsig.

Legyen jutalmunk a hűséggel teljes Szűz ígérete: »Kik reám fényt derítenek, birni fogják az örök életet.« Kiváló tisztelettel *Krasznayánszky* János segédlelkész. Alsó-Hricsó 1901. jan. 27. (Trencsén megye.)

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR.

Február 9. Postás bál. (Zöldfa.)

Február 10. A nagyváradai nyomdászok táncestélye a Sasban.

Február. 10 A munkás betegsegélyző egyesület mulatsága a Zöldában.

Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.

Febr. 17. Tűzoltó bál a Sasban.

A kath. legényegylet bálja. Február 16-án ismét a közönség elé lép a nagyváradai kath. legényegylet. A Fekete Sas nagytermében fényes bált rendez az egyesület, amely bál, az eddigiek példájából s az előkészületekből következtetve, ismét fényes sikerrel bíztat. A bálra az izléses dombormivű meghívókat bocsátottak ki, a melyek szövege a következő:

A nagyváradai kath. legényegylet 1901. évi február hó 16-án, a Sas vendéglő dísztermében Kernáts Jánosné szűl. Göczey Juliánna urnó védnöksége alatt *bált* rendez, melyre Czimedet és becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Személy-jegy 2 kor., család-jegy 4 kor. A bál 8 órakor kezdődik. Felülfizetéseket

köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázunk. Rendező bizottság: Dr. Vucskics Gyula, elnök. Dr. Szolnok Jenő titkár. Rottensteiner István, I. dékán. Páffy Béla, igazgató. Széles Lajos, pénztáros. Tóth Lajos, könyvtáros. Faragó János, főrendező. Kugler Albert, v. elnök. Óváry Lajos, ellenőr. Sikli József, II. dékán. Beer József, Fröhlich György, Karkusz Sándor, Kauczil Lipót, Kendrella János, Barza Antal táncrendező. Nemes Ferencz, Papp Ferencz, Ifj. Barza József zenerendező. Ifj. Tóth Lajos, Veres János, Winkler Gusztáv.

A református bál. A nagyváradai ev. ref. egyházköztség vasárnap este tartotta szokásos bálját a Sasban. A nagyterem zsufolásig megtelt közönséggel, kedélyesen mulattak a kora reggelig.

Jelen voltak:

Asszonyok: Dr. Bulyovszky Józsefné, özv. Lőrinczyné, Stéger Gyuláné, Gréger Józsefné, Dombi Antalné, Bene Jánosné, Vlád Agostonné, Tamás Pálné, Kiss Károlyné, Kurecz Ignáczné, Gulyás Jánosné, Kiss Sándorné, Kutasi Lászlóné, Bottó Lajosné, Pécsi Lászlóné, Szabó Lászlóné, Palóczy Károlyné, Németh Antalné, Kertész Józsefné, Kertész Istvánné, Kertész Mihályné, Nagy Mihályné, Mogyoróssy Istvánné, Szücs Jánosné, Derényi Andrásné, Dajka Ambrusné, Nagy Mártonné, Joó Lajosné, Farkas Józsefné, Oláh Antalné, Nagy Ferenczné, Wlassák Jánosné, Mihók Jánosné, Bumbera Imréné, Somlai Jenőné.

Leányok: Lőrinczy Jolánka, Hügyecz Margitka, Mihók Melánia és Juliska, Greger Ilonka, Bene Teruska, Kis Mariska, Kurecz nővérek, Szabó Mariska, Bumbera Erzsike, Nagy Jolán, Wlassák Fány, Tamás Erzsike, Bottó Viktória, Kis Juliska, Kertész Rózi, Szücs Irma, Kutasi Vilma, Palóczy Róza, Kis Ida, Gulyás Róza, Oláh Róza, Farkas Pirokska, Joó Jolán, Nagy Margit, Nagy Irén, Szabó Teréz, Dajka Rózi, Mogyoróssy Irma, Kertész Juliska, Báss Vilma.

Fodrászok táncvizsgálma. A nagyváradai fodrász ifjuság kitűnően sikerült bált rendezett vasárnap este a »Zöldfa« termeiben. A résztvevő nagy közönség reggelig kitarlott a legjobb hangulatban. A négyeseket ötven pár táncolt.

Allami alkalmazottak bálja. Az allami alkalmazottak fiatal, de életre való egyesülete jól sikerült mulatságot rendezett szombaton este a Zöldfa-szálloda nagytermében. Kifogyhatatlan jó kedv uralkodott a bálon, melynek fényes sikere főleg *Lázár* György elnök érdeme. A terem zsufolásig megtelt közönséggel.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Orfeusz a pokolban.

Szerda: Orfeusz a pokolban.

Csütörtök: Hálóköcsik ellenőre.

Péntek: Szép Galathea és Grengoire.

Szombat: Baba.

Vasárnap: (d. u. Böregér.

(este: Boccaccio.

Az aranykakas.

Már egy ízben láttuk a darabot Bölöny társulatától, de más átdolgozásban; azért hát a szombati előadás némileg bemutatónak vehető.

Szép sikere volt első sorban *Peterdynek* (Dachsmayer). Kissé bizalmatlanul láttuk nevét a színpadon komikus szerepkörben, de a bizalmatlanság alaptalannak bizonyult. Különösen kitűnő németes jargonjával keltett sokszor zajos derűtséget, míg játékában igazi komikai jellemző erőt találtunk.

Tapsokat leginkább *Balláné* (Szikra Julis) kapott. Hamisítatlan magyar parasztnyecske volt, a kinek azonban ezúttal jobb volt a játéka énekénél. A fizető pinczér szerepét

Pintér Imre adta sok humorral sok sikerrel. Hasonlóan sikerrel játszottak *Szilágyi* Dezső, *Erdélyi* Miklós, különösen pedig *Balla* Kálmán. Ellenben E. *Kovács* Mariskának egyáltalán nem való Erzsike szerepe, ez az élénk, fürge fiatal leánya. Kisebbs jelenetekben derűtséget tudtak előidézni Szarvasi, Balázs Olga valamint Füredi is kitűnő maszkjával. **K. A**

A mai előadás. Ritka érdekes előadás lesz ma a színházban. Offenbach mester köze egy évtizede pihentetett bűbájos operettjét (Orfeusz a pokolban) eleveníti föl az igazgatóság. A nagystíltű operettnek régebben óriási sikerei voltak a világ minden színpadán, néhány év óta azonban lekerült a színházak műsoráról. Az érdekes reprimre nagy gonddal készült az ékekes személyzet, melynek első erői vezetnek részt az előadásban. A főszerepeket Orley Flóra (Euridike), Perényi (Orfeusz), Pintér (Pluto), Nyáray (Jupiter), Erdei Berta (Juno), Forrai Ferike (Diana), Szohner (Cupido), Lányi (Vénusz) Bérczi Gyula (Styx Jankó) játsszák. Az operettet holnap megismétlik.

Grengoire. Pénteken a Szép Galatheával együtt Bauvillet híres, nagyhatású egyfelvonásos színműve, a »Grengoire« kerül előadásra, melyben Nyáray Antalnak bravuros szerepe van. A Grengorieban előforduló gyönyörű balladákat Szász Károly fordította. Nyárayon kívül részt vesz a nagyon érdekesnek ígérkező előadásban Balázs Olga, Erdélyiné, Bognár és Szarvasi.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 113.

Idénybéri. 111 sz.

Nagyváradon, kedden, 1901. febr. 5-én

Orfeusz a pokolban.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Orfeusz, zenetanár — — —	Perényi József
Euridike, neje — — —	Örlei Flóra
Ariszteus, (Plutó) — — —	Pintér Imre
Jupiter, az istenek királya — — —	Nyáray Antal
Junó, a felesége — — —	Erdei Berta
Dianna Istennő — — —	Forrai Ferike
Cupidó > — — —	Szohner Olga
Vénusz > — — —	Lányi Edith
Hebe > — — —	Tóváry Anna
Minerva > — — —	K. Biró Anna
Mars, Isten — — —	Füredi József
Styx Jankó — — —	Bérczi Gyula

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendszer nappali pénztárnál.

Holnap szerdán, február 6-án

U G Y A N E Z.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

21.

— Senki sem ébreszti fel, sem te, sem más Oh! hagyj meghalni! — meghalni! — hazatérni nagyapámhoz!

Szenvedélyes könnyekbe tört ki, az első, melyeket ama éj óta hullatott.

Azon helyen álltak, mely a barátságos kunyhót hordta. A fal azon része, melyet a hul-

lámok megkíméltak, utólagosan romba dől. Közhalmaz jelölte helyét.

— Itt, szólt mélyen felsőhajtva, itt volt kamarája, itt lakószobánk hol oly sokszor együtt ültünk és hol oly boldog valék. Hol otthon voltam, az ő kis Sibillája!

Karjait kinyújtá a tenger felé.

— Nagyapa — édes nagyapa hallasz-e engem? — Joachim, fordult felé vajjon hall-e engem? Mondd, de ne ámits, vajjon tud-e most rólunk?

Legtöbben Joachim helyében a leány kérdésére egyszerű igennel feleltek volna, — hogy nem tette, sokan csodálkozni fognak, kiknek hitök nincs megingatva.

— Nem tudom Sibilla, hogy hiszem-e, eddig sokat gondoltam az életre de keveset a halálra; de, hogy lelke él, oly szilárdul hiszem, mint hogy egy Isten van, kitől minden jó jön.

— Igen te hiszed mondá keserűséggel. Engem ez ki nem elégít, nekem tudnom is kell. Hogy élhetnek így tovább? Gondolod, hogy Basilius lelkész segíthet rajtam?

— Sokat tanulhatsz nála, előadása jó.

— Igen, igazad van, egészíti ki szavait segíteni senkisé tud; de megkísérlem használatom-e a mit nyújt. Atyád ma reggel olvasta a bibliából: Hol vagyon köztetek az apa, ha fia tőle kenyeret kér, követ nyújt neki? Oh én nagyon vágyom a kenyér után miért nyujtanának követ?

Leuenbach öreg lelkésze Basilius régen szerepet játszott Sibilla fejécskéjében. Nem is közönséges ember e falusi lelkész. Mellén az érdemrend bizonyítja, hogy előjáróinak kedvence; elegáns, könnyed mozdulata elárulja az udvaroncot. Méltóságos külső, kellemesen csengő hang, könnyed beszéd, sok csodálót szerzett neki: Seegard kastélyban Sylla-Mysing asszony barátja volt. Itt gyakran találkozott Blum Gottholddal és kis unokájával. Eleinte leereszkedőleg bánt az öreggel, de megismerve, modora udvarias, előzékeny lett. De azért nem szerették egymást, mintha a Sylla-Mysing urhölgyek kegyéért féltékenykedtek s versenyeztek volna.

Az öreg Blum templomba ritkán járt, Unica sokszor magával vitte Sibillát a családi padba, később a Falkkal ment az övébe, mely a Sylla-Mysing családjával szemben foglalt helyet.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az osztrák trónbeszéd.

Bécs, február 4. (Saját tud. távir.)
Az uralkodó délben a Burgban fogadta a Reichsrath két házát. A trónbeszéd kiemeli, hogy amint a komoly megnyugvás visszatér a parlamentbe, nagy feladat vár a törvényhozásra, hogy az alkotmány eddigi rendelkezéseit az összminiszteriumnak rendkívüli sürgősség eseteiben való felhatalmazására szigorítsa.

Nyugodtabb idők lehetővé teszik a házszabályok megváltoztatását.

A kormány kötelessége a kormányzat bizonyos szféráiban fenntartani a nyelvegységet.

A várt botrány ezúttal elmaradt, mert sem a német radikálisok, sem a szociáldemokraták, sem a cseh radikálisok nem jelentek meg.

Elhunyt agitátor.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.)
Miletics Szvetozár hirhedt agitátor ma Verseczen váratlanul elhunyt.

Elítélt uzsorás.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.)
Lukács Máttyást, a braganzai herceg uzsorását, kit tavaly hamis tanuzásért feljelentettek, a törvényszék hat hónapra ítélte el.

Az angol gyász áldozata.

London, febr. 4. A tegnapi gyászünnepek alatt vagy 100 embert vittek a kórházakba. Legnagyobb részük elájult, vagy kisebb sérülést szenvedett. Két ember lovak alá került és súlyosan megsérült. (M. T. I.)

Requiem az angol királynőért.

Windsor, febr. 4. A király és a királyné, valamint a királyi ház többi tagjai, továbbá Vilmos császár, Frigyes Vilmos német trónörökös és Károly Edvárd szász-köburg-góthai herceg jelen voltak a Szent György-kápolnában tartott mai istentiszteleten. (M. T. I.)

Vasut összeütközés.

London, febr. 4. A Reuter-ügynökség jelenti Bethulieből tegnapi kelettel: Szombaton Bethulie mellett két vasuti vonat ütközött össze. Egy tiszt és három katona életét veszítette, több ember megsebesült. (M. T. I.)

Letartóztatott orvos.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.)
Formágyi Lajos fővárosi orvost letartóztatták. Háztulajdonosnak mondta magát s az alkalmazottak kauczióját elsikkasztotta.

A búrok szabadság reza.

London, febr. 4. Kitchener lord táviratozza e hó 2-iki kelettel a földadóhely megjelölése nélkül: Mintegy 1000 búr megtámadta a Gatsrand hegységben, Krügersdorptól délnyugatra lévő Modderfontein angol őrségét. Krügersdorpból fölmentő csapatot küldtek ki, a mely azonban az őrség fogságba ejtését megakadályozni nem bírta. Részletes jelentés még nem jött, de a búrok fogságába esett tisztek és katonák már Vereenigenbe érkeztek. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

A közúti vasut közgyűlése.

A nagyváradi gőzmozdonyu közúti vasuti részvénytársaság szombaton tartotta évi közgyűlését. Orley Kálmán elnökölt. A megnyitás után Tichy Gyula olvasta fel az igazgatóság jelentését az 1900. évről. E szerint a forgalom növekedett s az üzleti jövedelem szaporodott. 11.854 megrakott kocsin 123.323 tonnát továbbítottak, tehát jóval többet, mint az előző évben. A teherszállítási összbevétel 112.769 koronára rugott, a kiadások 73.194 kor. A forgalom emelkedésével, a jövedelmezőség 38.5%-al emelkedett.

A fürdőbe fenntartott személyforgalom az 1900. évben élénkebb és jövedelmezőbb volt; mindamellett a fürdői forgalom alapos reformálásra szorul; sűrűbb és kényelmesebb közlekedési eszközre van szükség. Ezen a villamos vasut létesítése fog segíteni. A továbbított személye száma, 1900-ban 47.266 volt. A személyszállítás utáni jövedelem 5195 korona volt.

Az összes üzleti bevételből — levonva az összkidást — 80.576 koronát, maradt mint tiszta jövedelem: 44.728 korona.

A felosztási terv szerint, tartalékalap 5 százalékos javadalmazására 2016 korona 41 fillér. — 3401 darab részvény után 7 százalékos osztalékra és 349 darab élvezeti jegy után 2 százalékos felosztalékra 35010 korona, az igazgatóság 10 százaléka (az idén először) 1430 korona 17 fillér. — a felügyelő-bizottság tiszteletdíjára 429 korona 5 fillér, nyereség átvitelre az 1901. évre 1442 korona 47 fillért fordítottak.

Felügyelő-bizottsági tagul egyhangulag dr. Gyémánt Jenőt, póttagul Ulimann Félixet választották.

A tervezett villamos vasutra vonatkozólag elfogadták az igazgatóság jelentését, mely szerint reméli, hogy a város elfogadja azon ajánlatukat, miként a 252,000 korona helyett csak ennek 5%-át fizetik. Az igazgatóság már az első évben 7% jövedelmet remél a villamos vasut után.

Házi ipar tanfolyam Komádiban.

Felhívás a községi Előjáróságokhoz. Egyesületünk a kosárfonó házi ipar fejlesztése érdekében elhatározta, hogy Komádiban ezen tárgyban tanfolyamot fog tartani. A tanfolyam már rövid időn belül meg fog nyitni. A tanfolyam díjmentes, az azonrésztvevőknek semmit sem kell fizetniük. Midőn egyesületünk ezen tanfolyam tartását elhatározta, azon cél vezérelte, hogy míg egyrészt a fűtlenyészést fejlesse, másrészt a kis gazda közönséget, gazdasági munkával foglalkozókat oly házi iparra oktassa, melynek gyakorlásával, egy új kereset forrást biztosítson részükre. Ezen tanfolyamon nem csak a közönséges kosarak fonásából, hanem a csinosabb tárgyak készítéséből is nyernek szakoktatást az azonrésztvevők, minél fogva felhívjuk a T. Előjáróságokat, hogy juttassák tudomására a gazdaközönségnek ezen tanfolyamot és hassanak oda, hogy mentől számosabban vegyenek azon részt. Jelentkezni lehet a tanfolyamra a biharmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál (Nagyvárad, Nagy Sándor-utca Eleméry-ház). Nagyvárad 1901. február 1. A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 4.	
Osztrák hitel	666 25
Magyar hitel	671 50
Allamvasut	667 25
Rimamurányi	462 50
Magyar jelzálog	487 50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, február 4.	
Buza októberre	7 66
Buza áprilisra	7 51
Tengeri	5 11
Rozs ápr.	7 34
Zab ápr.	6 17
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. február 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117 25
Magyar koronajárdék	93.
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.
Italmérési jog megváltási kötvény	98 90
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	165 50
Tiszaszabályozás s zeredi sorsjegyek kölcsön	140.
Osztrák járdék papirban	98 15
Osztrák járdék ezüstben	98.
Osztrák járdék aranyban	117 25
Osztrák korona járdék	98 25
Osztrák államsorsjegyek	186 75
Osztrák magyar bank részvény	17 05
Magyar hitelbankrészvény	668 75
Osztrák hitelintézet részvény	664 75
Párisi vista	95 70
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19 16
Németbirodalmi márka	117 50
London vista	240 75
20 márkás arany	23 52

s. ork. és r. elnök.

Dr. VUCSKICS GYULA.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 »

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szeri. kath. lelkészi hivatalok számára egyházzhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meholtak } papiron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vince Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetésmények, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szeri. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papiron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.